

๑. ชื่อโครงการ **ปลูกพืชสมุนไพรและแปรรูปพืชสมุนไพร ภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีงบประมาณ ๒๕๖๑**

๒. หน่วยงานที่รับผิดชอบ **สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย (ส.ป.ก.หนองคาย)**

๓. หน่วยงานร่วมบูรณาการ

๑. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๗ จังหวัดหนองคาย
๒. โรงเรียนเพ็ญหลวง ๑๓ (ประชานารุง)
๓. โรงเรียนอาโอยาม่า ๒

๔. ผู้ดำเนินการ **นางสาวนัฏฐิรา เคนนาดี นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ**

๕. หลักการและเหตุผล

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เริ่มดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ จนถึงปัจจุบัน ส.ป.ก. รับผิดชอบโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมทั้งสิ้น ๑๕ โครงการ ซึ่งมีโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชเป็นหนึ่งในโครงการที่ ส.ป.ก. รับผิดชอบและร่วมบูรณาการเพื่อดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกับหน่วยงานอื่นๆ และการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้กับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด รวมทั้งขยายผลองค์ความรู้ที่ต้นแบบสู่เกษตรกรชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยมีเป้าหมายเพื่อติดตามดูแลแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิต อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ประกอบกับ ส.ป.ก. มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยการสนับสนุนการพัฒนาและขยายผลองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การปลูกป่า การสร้างสวนป่า และการปลูกไม้เศรษฐกิจในรูปแบบอื่นๆ สร้างกระบวนการเรียนรู้ สืบค้น และจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงสนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมอย่างเป็นธรรม บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด สนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่าย เพื่อร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในเขตปฏิรูปที่ดินและพื้นที่ข้างเคียง

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย (ส.ป.ก.หนองคาย) เป็นหน่วยงานปฏิบัติระดับพื้นที่ในการดำเนินการโครงการ ได้เล็งเห็นความสำคัญของทรัพยากรที่เป็นปัจจัยในการดำรงชีพ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เหมาะสมกับสภาพนิเวศของแต่ละท้องถิ่น จึงได้ดำเนินโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริมาอย่างต่อเนื่อง และจากการดำเนินงานที่ผ่านมา ส.ป.ก.หนองคาย ได้จัดทำสวนพฤกษศาสตร์ขึ้นภายในโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้โรงเรียน ครู นักเรียน เกษตรกร และชุมชน ได้ศึกษาเรียนรู้ด้านระบบงานสวนพฤกษศาสตร์และด้านการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอย่างเป็นระบบ เกิดความตระหนักเกิดความรักและหวงแหนมรดกทางภูมิปัญญาท้องถิ่นและสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และเพื่อให้การดำเนินโครงการดังกล่าวที่ผ่านมามีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ส.ป.ก.หนองคาย จึงเห็นควรพัฒนาต่อยอดผลผลิตโดยการแปรรูปพืชสมุนไพร โดยยึดแนวทางการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ราษฎร์ เอกชน ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ผู้รู้ในชุมชน วิสาหกิจชุมชน โรงเรียนในเขตปฏิรูปที่ดิน ครูและนักเรียนในโรงเรียนเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย โดยกำหนดกิจกรรมตามองค์ความรู้และศักยภาพในท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้ครู นักเรียน และผู้เข้าร่วมโครงการได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ รักษาพันธุกรรมพืชและทรัพยากรท้องถิ่นที่ยั่งยืน อีกทั้งเข้าใจและเห็นความสำคัญของพันธุกรรมพืชในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะทำให้ครูและนักเรียน ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืชและทรัพยากรพื้นบ้านตลอดไป

๖. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๖.๑ เพื่อรักษาคุณภาพและประโยชน์ของสมุนไพร
- ๖.๒ เพื่อพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้น
- ๖.๓ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้เข้ารับการอบรมในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ๖.๔ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพของผู้เข้ารับการอบรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗. สถานที่ดำเนินการ

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ส.ป.ก.หนองคาย จะดำเนินการในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดหนองคาย จำนวน ๓ อำเภอ ดังนี้

- ๗.๑ ในเขตพื้นที่ปฏิรูปที่ดินอำเภอโพนพิสัย
- ๗.๒ ในเขตพื้นที่ปฏิรูปที่ดินอำเภอเฝ้าไร่
- ๗.๓ ในเขตพื้นที่ปฏิรูปที่ดินอำเภอโพนพิสัย

๘. เป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย จำนวน ๓ แห่ง ดังนี้

- ๘.๑ โรงเรียนอาโอยาม่า ๒ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
- ๘.๒ โรงเรียนเพียงหลวง ๑๓ (ประชานุรักษ์) ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย
- ๘.๓ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๗ จังหวัดหนองคาย อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

๙. วิธีดำเนินการ

- ๙.๑ สำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์
- ๙.๒ รวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์
- ๙.๓ จัดประชุมเพื่อกำหนดแผนแนวทางการดำเนินโครงการฯ
- ๙.๔ ประสานงานกลุ่มเป้าหมายตามรายชื่อโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ
- ๙.๕ ประสานกลุ่มเป้าหมายเพื่อจัดทำหลักสูตร
- ๙.๖ ประสานงานหน่วยงานร่วมบูรณาการสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในลักษณะขอข้อเสนอแนะและคำปรึกษา
- ๙.๗ เขียนโครงการเสนอขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัดและดำเนินงานโครงการตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑
- ๙.๘ ประสานงานกลุ่มเป้าหมาย
- ๙.๙ ติดตามเรื่องการจัดเตรียม สถานที่ น้ำไฟ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๙.๑๐ จัดหาและจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การฝึกอบรม

๙.๑๑ ดำเนินการฝึกอบรมตามกำหนดการ

- ให้ความรู้เรื่องสรรพคุณและประโยชน์ของพืชสมุนไพร
- ให้ความรู้เรื่องประโยชน์และข้อดีของการแปรรูปพืชสมุนไพร
- ให้ความรู้เรื่องวิธีการเตรียมสมุนไพรที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและภูมิปัญญาพื้นบ้าน
- ให้ความรู้เรื่องการแปรรูปสมุนไพรและความรู้ในการเก็บสมุนไพรสดจนนำสมุนไพรมาแปรรูป
- สาธิตและฝึกการผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร

๙.๑๒ ถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนความรู้

๙.๑๓ จัดทำรายงานผลการฝึกอบรม

๙.๑๔ ติดตามประเมินผลหลังจากการจัดฝึกอบรม

๑๐. ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลาการดำเนินการรวมเตรียมความพร้อมโครงการฯ รวม ๕ เดือน (ตุลาคม ๒๕๖๐ - กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑)

๑๑. แผนการดำเนินการ

กิจกรรม	ระยะเวลา					หมายเหตุ
	ต.ค. ๖๐	พ.ย. ๖๐	ธ.ค. ๖๐	ม.ค. ๖๑	ก.พ. ๖๑	
- ประสานงานกลุ่มเป้าหมายตามรายชื่อโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ	↔					๕ วัน
- ประสานกลุ่มเป้าหมายเพื่อจัดทำหลักสูตร		↔				๕ วัน
- ประสานงานหน่วยงานร่วมบูรณาการและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในลักษณะขอข้อเสนอแนะและคำปรึกษา		↔				๓ วัน
- เขียนโครงการเสนอขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัดและดำเนินงานโครงการตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑		↔				๒ วัน
- ประสานงานกลุ่มเป้าหมายทั้ง ๓ โรงเรียน		↔				๕ วัน
- ติดต่อเรื่องการจัดเตรียม สถานที่ น้ำไฟ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง			↔			๕ วัน
- จัดหาและจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การฝึกอบรม			↔			๗ วัน
- ดำเนินการฝึกอบรมตามกำหนดการ				↔		๓ วัน
- จัดทำรายงานผลการฝึกอบรม				↔		๓ วัน
- ติดตามประเมินผลหลังจากการจัดฝึกอบรม					↔	๕ วัน

๑๒. รายละเอียดงบประมาณของโครงการ

จากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวนเงิน ๔๗,๔๐๐.- บาท
(สี่หมื่นเจ็ดพันสี่ร้อยบาทถ้วน)

๑. ค่าดำเนินการประสานงานและติดตาม	เป็นจำนวนเงิน ๑๑,๔๐๐.- บาท
๒. ค่าวัสดุการเกษตร	เป็นจำนวนเงิน ๖,๐๐๐.- บาท
๓. ค่าฝึกอบรมและวัสดุฝึกอบรม	เป็นจำนวนเงิน ๓๐,๐๐๐.- บาท
- หมายเหตุ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและค่าวัสดุการเกษตรสามารถถัวจ่ายกันได้

๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑๓.๑ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้จริงและสามารถพึ่งพาตนเองได้
- ๑๓.๒ สามารถนำผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการแปรรูปพืชสมุนไพรมาใช้ประโยชน์กับสุขภาพได้อย่างถูกวิธีและถูกต้อง
- ๑๓.๓ เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

๑๔. ตัวชี้วัด

- ๑๔.๑ เพิ่มมูลค่าผลผลิตและมีรายได้เพิ่มขึ้น
- ๑๔.๒ มีความรู้ด้านสรรพคุณและประโยชน์ของพืชสมุนไพรในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

ลงชื่อ.....ผู้เสนอโครงการ

(นางสาวนันทิรา เคนนาคี)

นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบโครงการ

(นางณัดดญา วงศ์โยธา)

นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการพิเศษ

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติโครงการ

(นายชัชวาลย์ ทรัพย์แก้วยอด)

นิติกรชำนาญการพิเศษ รักษาการแทน

ปฏิรูปที่ดินจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย